

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 3163

Warszawa, 23 stycznia 2019 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Kodeks wyborczy.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Annę Kwiecień.

(-) Waldemar Andzel; (-) Iwona Arent; (-) Ryszard Bartosik; (-) Barbara Bartuś; (-) Joanna Borowiak; (-) Wojciech Buczak; (-) Lidia Burzyńska; (-) Witold Czarnecki; (-) Barbara Dziuk; (-) Jerzy Gosiewski; (-) Piotr Kaleta; (-) Leonard Krasulski; (-) Bernadeta Krynicka; (-) Anna Kwiecień; (-) Jerzy Małecki; (-) Gabriela Masłowska; (-) Jerzy Materna; (-) Kazimierz Moskal; (-) Marcin Porzucek; (-) Grzegorz Puda; (-) Marek Suski; (-) Krzysztof Szulowski; (-) Robert Telus; (-) Ewa Tomaszewska; (-) Sylwester Tułajew; (-) Piotr Uruski; (-) Robert Warwas; (-) Tadeusz Woźniak; (-) Sławomir Zawiślak; (-) Maria Zuba.

U S T A W A

z dnia ...

o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy

Art. 1. W ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5:

a) pkt 13 otrzymuje brzmienie:

13) obwodowej komisji wyborczej - należy przez to rozumieć:

- a) w przypadku wyborów o których mowa w art. 181a § 1 pkt 1 – obwodową komisję wyborczą, o której mowa w art. 181a § 1 pkt 1,
- b) w przypadku wyborów o których mowa w art. 181a § 1 pkt 2 - obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie i obwodową komisję wyborczą ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie, o których mowa w art. 181a § 1 pkt 2;

b) po pkt 13 dodaje się pkt 14 w brzmieniu:

14) obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie i obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie - należy przez to rozumieć:

- a) w przypadku wyborów o których mowa w art. 181a § 1 pkt 1 – obwodową komisję wyborczą, o której mowa w art. 181a § 1 pkt 1,
- b) w przypadku wyborów o których mowa w art. 181a § 1 pkt 2 - obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie i obwodową

komisję wyborczą ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie, o których mowa w art. 181a § 1 pkt 2;

2) w art. 11 w § 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) skazana prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe, z tym, że w przypadku wyborów, o których mowa w § 1 pkt 6 skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.”;

3) w art. 20 w § 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Decyzję o wpisaniu lub o odmowie wpisania do rejestru wyborców osoby, o której mowa w art. 19, wydaje wójt, w terminie 5 dni od dnia wniesienia wniosku.”;

4) w art. 28 § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. We wniosku, o którym mowa w § 1, podaje się dane wymienione w art. 26 § 7 i 8 oraz adres czasowego przebywania.”;

5) art. 31 otrzymuje brzmienie:

„Art. 31. O dopisaniu lub wpisaniu do spisu wyborców osób, o których mowa w art. 28, art. 29 § 1 i art. 30 § 1 i 3, niezwłocznie zawiadamia się urząd gminy właściwy ze względu na miejsce ich stałego zamieszkania lub ostatniego zameldowania na pobyt stały, a w przypadku osób stale zamieszkałych za granicą konsula właściwego ze względu na miejsce ich stałego zamieszkania za granicą.”;

6) w art. 35 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Przepis art. 32 § 1 stosuje się odpowiednio do wyborców, o których mowa w § 1, z tym, że zaświadczenie wydaje konsul, który sporządził spis wyborców.”;

7) w art. 78 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Wyniki głosowania z obwodów głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich są przekazywane okręgowej komisji wyborczej właściwej dla dzielnicy Śródmieście miasta stołecznego Warszawy.”;

8) w art. 97 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli zawiadomienie wykazuje wady, właściwy organ wyborczy, w terminie 3 dni od dnia doręczenia zawiadomienia wzywa pełnomocnika wyborczego do ich usunięcia w terminie 3 dni od daty podania do publicznej wiadomości informacji o wadach zawiadomienia. W przypadku nieusunięcia wad w terminie właściwy organ wyborczy odmawia przyjęcia zawiadomienia. Postanowienie o odmowie przyjęcia zawiadomienia, wraz z uzasadnieniem, podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości oraz doręcza się pełnomocnikowi wyborczemu.”;

9) w art. 153 po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Przepisy § 1 nie mają zastosowania do komisarzy wyborczych pełniących z urzędu funkcje przewodniczących okręgowych lub rejonowych komisji wyborczych albo ich członków.”;

10) w art. 156 w § 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Obsługę i techniczno-materialne warunki pracy obwodowych i terytorialnych komisji wyborczych oraz wykonanie zadań związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów na obszarze gminy, powiatu lub województwa, zapewnia odpowiednio wójt, starosta lub marszałek województwa. Zadania wykonywane w tym zakresie są zadaniami zleconymi jednostek samorządu terytorialnego.”;

11) w art. 160 w § 1:

a) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) powoływanie okręgowych i rejonowych komisji wyborczych oraz rozwiązywanie okręgowych i rejonowych komisji wyborczych po wykonaniu ich ustawowych zadań;”

b) po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) rozwiązywanie w wyborach do Sejmu i Senatu, wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej, wyborach do Parlamentu Europejskiego obwodowych komisji wyborczych po wykonaniu ich ustawowych zadań;”

12) w art. 161 po § 4 dodaje się § 5-7 w brzmieniu:

„§ 5. Przewodniczący Komisji, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, w sprawach niecierpiących zwłoki, z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Państwowej Komisji Wyborczej albo sekretarza Państwowej Komisji Wyborczej, może zdecydować o podjęciu uchwały przez Państwową Komisję Wyborczą w trybie obiegowym. Do uchwał podejmowanych w trybie obiegowym stosuje się odpowiednio przepis § 4.

§ 6. Członek Państwowej Komisji Wyborczej może złożyć sprzeciw do projektu uchwały podejmowanej w trybie obiegowym w terminie wyznaczonym do podjęcia uchwały.

§ 7. Uchwałę uznaje się za podjętą trybie obiegowym, jeżeli w wyznaczonym przez przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej terminie spełnione zostały przesłanki, o których mowa w § 4 i żaden z członków Państwowej Komisji Wyborczej nie złożył sprzeciwu wobec zastosowanego trybu lub projektu uchwały. W przypadku gdy w wyznaczonym terminie członek Państwowej Komisji Wyborczej złoży sprzeciw, projekt uchwały rozpatruje się na najbliższym posiedzeniu Państwowej Komisji Wyborczej.”;

13) w art. 166:

a) w § 6 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Komisarzom wyborczym przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości wynagrodzenia członka Państwowej Komisji Wyborczej, z zastrzeżeniem § 10.”

b) w § 10 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Za okres czasowej niemożności pełnienia funkcji komisarzowi wyborczemu wynagrodzenie nie przysługuje.”;

14) w art. 167 w § 1 pkt 3a otrzymuje brzmienie:

„3a) powoływanie obwodowych komisji wyborczych oraz w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego rozwiązywanie obwodowych komisji wyborczych po wykonaniu ich ustawowych zadań; ”;

15) w art. 170 w § 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„W skład okręgowej komisji wyborczej wchodzi od 4 do 10 sędziów oraz z urzędu, jako jej przewodniczący, komisarz wyborczy.”;

16) w art. 172 w § 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) zapewnienie wykonania zadań wyborczych we współdziałaniu z wojewodą, urzędnikami wyborczymi i organami jednostek samorządu terytorialnego;”;

17) w art. 174 w § 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„W skład rejonowej komisji wyborczej wchodzi 4 sędziów oraz z urzędu, jako jej przewodniczący, komisarz wyborczy.”;

18) w art. 175 w § 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) zapewnienie wykonania zadań wyborczych we współdziałaniu z urzędnikami wyborczymi i organami jednostek samorządu terytorialnego;”;

19) art. 181a otrzymuje brzmienie:

Art. 181a. § 1. W każdym obwodzie głosowania powołuje się:

- 1) obwodową komisję wyborczą – w wyborach do Sejmu i do Senatu, wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej, w wyborach do Parlamentu Europejskiego

w Rzeczypospolitej Polskiej oraz w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzanych w toku kadencji, a także w wyborach uzupełniających do Senatu;

- 2) obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie i obwodową komisję wyborczą ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie – w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzanych w związku zakończeniem kadencji rad.”;

§ 2. W przypadku wyborów, o których mowa w § 1 pkt 1 zadania przewidziane w kodeksie dla obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie i obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie wykonuje obwodowa komisja wyborcza, o której mowa w § 1 pkt 1.”;

20) w art. 182:

a) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. W skład każdej obwodowej komisji wyborczej powołuje się:

- 1) 7 osób w obwodach głosowania do 1000 mieszkańców;
- 2) 9 osób w obwodach głosowania od 1001 do 2000 mieszkańców;
- 3) 11 osób w obwodach głosowania od 2001 do 3000 mieszkańców
- 4) 13 osób w obwodach głosowania powyżej 3000 mieszkańców.”,

b) § 2-5 otrzymują brzmienie:

§ 2. Obwodową komisję wyborczą powołuje się spośród kandydatów zgłoszonych przez pełnomocników wyborczych lub upoważnione przez nich osoby:

- 1) w liczbie nie mniejszej niż $\frac{2}{3}$ ustawowego składu komisji - po jednej osobie zgłoszonej przez każdego z pełnomocników wyborczych reprezentujących komitety wyborcze utworzone przez partie polityczne bądź koalicje partii politycznych, z których list odpowiednio w ostatnich wyborach: wybrano radnych do sejmiku województwa, z tym że kandydatów można zgłaszać tylko na obszarze województwa, na terenie którego komitet wyborczy wprowadził w ostatnich wyborach radnych do sejmiku województwa, albo wybrano posłów do Sejmu, jeżeli liczba takich komitetów wyborczych jest mniejsza niż $\frac{2}{3}$ ustawowego

składu komisji, prawo wskazania dodatkowej osoby mają pełnomocnicy komitetów wyborczych, o których mowa w pkt 2,

- 2) po jednej osobie zgłoszonej przez każdego z pełnomocników wyborczych reprezentujących pozostałe komitety wyborcze
– z zastrzeżeniem § 7.

§ 3. W skład obwodowych komisji wyborczych, w odrębnych obwodach głosowania powołuje się 5 osób spośród kandydatów zgłoszonych przez pełnomocników wyborczych lub upoważnione przez nich osoby.

§ 4. Osoba będąca kandydatem na członka obwodowej komisji wyborczej:

- 1) musi mieć ukończone 18 lat najpóźniej w dniu dokonania zgłoszenia;
- 2) może zostać zgłoszona do komisji na obszarze województwa, w którym stale zamieszkuje.

§ 5. Zgłoszenia kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych dokonuje się najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów.”,

c) § 7 otrzymuje brzmienie:

§ 7. Gdyby liczba członków komisji powołanych na podstawie § 2:

- 1) okazała się mniejsza niż ustawowy skład komisji – pozostałych kandydatów do składu komisji wyłania się w drodze publicznego losowania spośród osób zgłoszonych przez wszystkich pełnomocników wyborczych; każdy z nich może zgłosić do losowania tyle osób, ile brakuje do ustawowego składu komisji;
- 2) miała być większa niż ustawowy skład komisji - kandydatów do składu komisji, w liczbie stanowiącej różnicę między liczbą ustawowym składem komisji a liczbą członków powoływanych na podstawie § 2 pkt 1, wyłania się w drodze publicznego losowania spośród osób zgłoszonych przez pełnomocników wyborczych, o których mowa w § 2 pkt 2; każdy z nich może zgłosić do losowania tylko jedną osobę.”,

d) § 8a otrzymuje brzmienie:

„§ 8a. W przypadku niedokonania zgłoszenia kandydatów do składu komisji, w sytuacji, o której mowa w § 7 pkt 1, minimalny skład liczbowy obwodowej komisji wyborczej wynosi 5 członków.”,

e) po § 8a dodaje się § 8b i 8c w brzmieniu:

§ 8b. Komisarz wyborczy:

- 1) uzupełnia skład komisji – jeżeli liczba zgłoszonych kandydatów jest mniejsza niż minimalny skład liczbowy obwodowej komisji wyborczej,
- 2) może uzupełnić skład komisji – jeżeli liczba zgłoszonych kandydatów jest mniejsza niż ustawowy skład liczbowy obwodowej komisji wyborczej – spośród wyborców spełniających warunek, o którym mowa w § 4. Przepis § 6 stosuje się odpowiednio.

§ 8c. Wyborcy, o których mowa w § 8b, mogą zgłaszać swoje kandydatury komisarzowi wyborczemu.”;

21) w art. 184:

a) w § 1 pkt 2a otrzymuje brzmienie:

„2a) wyrażenia zgody na kandydowanie w wyborach przez osobę będącą w stosunku do członka komisji małżonkiem, wstępnym, zstępnym, rodzeństwem, małżonkiem wstępnego, zstępnego lub przysposobionego albo pozostającą z nim w stosunku przysposobienia:

- a) w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej,
- b) w wyborach wójta – na obszarze gminy, w której kandyduje ta osoba,
- c) w innych wyborach – jeżeli obwodowa komisja wyborcza jest właściwa dla okręgu wyborczego, w którym kandyduje ta osoba.”,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Komisarz wyborczy odwołuje członka obwodowej komisji wyborczej w przypadku nieuczestniczenia w pracach komisji bez usprawiedliwienia lub podejmowania działań sprzecznych z prawem oraz w przypadku niewykonywania lub nienależytego wykonywania obowiązków przez członka komisji.”;

22) w art. 191b:

a) w § 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Urzędnikiem wyborczym nie może osoba zatrudniona w urzędzie gminy, gminnej jednostce organizacyjnej lub osobie prawnej, w gminie, w której miałyby wykonywać swoją funkcję.”,

b) uchyla się § 2;

23) w art. 195 w § 2 uchyla się pkt 2;

24) w art. 205 w § 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Skargę wnosi się w terminie 2 dni od daty podania do publicznej wiadomości postanowienia o odmowie przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego.”;

25) w art. 213 w § 3 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Udostępnienie i rozpieczętowanie pakietów może nastąpić wyłącznie na potrzeby Państwowej Komisji Wyborczej lub postępowania przed sądami i organami prokuratury, w obecności członka okręgowej komisji wyborczej; o terminie czynności zawiadamia się niezwłocznie osobę zgłaszającą listę.”;

26) art. 218 otrzymuje brzmienie:

„Art. 218. § 1. Postanowienie okręgowej komisji wyborczej, o którym mowa w art. 215 § 3–5, art. 216 § 2 i art. 217 § 2, wraz z uzasadnieniem, podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości oraz doręcza się osobie zgłaszającej listę.

§ 2. Od postanowień, o których mowa w § 1, osobie zgłaszającej listę przysługuje prawo odwołania do Państwowej Komisji Wyborczej w terminie 2 dni od dnia podania do publicznej wiadomości postanowienia. Państwowa Komisja Wyborcza rozpoznaje sprawę i wydaje postanowienie, podając je niezwłocznie do publicznej wiadomości oraz doręczając je wnoszącym odwołanie oraz okręgowej komisji wyborczej.

§ 3. Na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego w terminie 2 dni od daty podania tego

postanowienia do publicznej wiadomości. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę w składzie 3 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym, i wydaje orzeczenie w sprawie skargi w terminie 2 dni. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny. Orzeczenie doręcza się osobie zgłaszającej listę, Państwowej Komisji Wyborczej oraz okręgowej komisji wyborczej.

§ 4. Jeżeli Państwowa Komisja Wyborcza lub Sąd Najwyższy uzna odpowiednio odwołanie lub skargę za zasadne, okręgowa komisja wyborcza niezwłocznie rejestruje listę kandydatów w zakresie wskazanym w postanowieniu Państwowej Komisji Wyborczej lub orzeczeniu Sądu Najwyższego.”;

27) w art. 244 w § 1 w zdaniu drugim wyrazy „23 listopada 2002 r.” zastępuje się wyrazami „8 grudnia 2017 r.” oraz wyrazy „(Dz. U. z 2016 r. poz. 1254, z późn. zm.)” zastępuje się wyrazami „(Dz. U. z 2018 r. poz. 5, z późn. zm.)”;

28) w art. 300 w § 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Skargę wnosi się w terminie 2 dni od daty podania do publicznej wiadomości postanowienia o odmowie przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego.”;

29) w art. 304:

a) w § 4 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli zgłoszenie wykazuje wady, Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie wzywa pełnomocnika wyborczego do usunięcia wskazanych wad zgłoszenia w terminie 3 dni od daty podania do publicznej wiadomości informacji o wadach zgłoszenia.”,

b) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej, o którym mowa w § 3 i 4, wraz z uzasadnieniem, podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości oraz doręcza się pełnomocnikowi wyborczemu.”,

c) w § 6 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Skargę wnosi się w terminie 2 dni od daty podania do publicznej wiadomości postanowienia o odmowie rejestracji kandydata.”;

30) w art. 404 w § 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Skargę wnosi się w terminie 2 dni od dnia podania do publicznej wiadomości postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie przyjęcia zawiadomienia.”;

31) w art. 405 w § 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Odwołanie wnosi się w terminie 2 dni od daty podania do publicznej wiadomości postanowienia komisarza wyborczego o odmowie przyjęcia zawiadomienia.”;

32) w art. 432:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Uchwały gminnej komisji wyborczej, o których mowa w art. 430 oraz art. 431, wraz z uzasadnieniem, podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości oraz doręcza się osobie zgłaszającej listę. Od uchwały osobie zgłaszającej listę przysługuje prawo wniesienia odwołania do komisarza wyborczego w terminie 2 dni od daty jej podania do publicznej wiadomości, który rozpatruje odwołanie w terminie 2 dni i wydaje postanowienie w sprawie odwołania.”,

b) w § 2 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Na postanowienie komisarza wyborczego uznające odwołanie za nieuzasadnione osobie zgłaszającej listę przysługuje prawo wniesienia skargi do Państwowej Komisji Wyborczej w terminie 2 dni od daty podania do publicznej wiadomości postanowienia komisarza wyborczego.”;

Art. 2. Przepisy art. 1 pkt 8, 23, 24 i 26 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, mają zastosowanie po raz pierwszy do wyborów do Sejmu i Senatu zarządzonych po wejściu w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. Do wyborów zarządzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

UZASADNIENIE

11 stycznia 2018 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych. Ustawa wprowadziła liczne zmiany w zakresie prawa wyborczego, w szczególności zaś odnoszące się do wyborów do jednostek samorządu terytorialnego. Obecny projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks wyborczy wprowadza zmiany w zakresie prawa wyborczego, które dostosowują zmiany wprowadzone w styczniu 2018 roku do pozostałych wyborów oraz mają zapewnić sprawniejszą procedurę wyborczą. Zmiany te polegają między innymi na:

- 1. Wprowadzeniu możliwości powołania obwodowych komisji wyborczych przez komisarza wyborczego w pełnym składzie, również w przypadku zgłoszenia zbyt małej liczby kandydatów przez komitety wyborcze, a także uzupełniania komisji do ich pełnego składu.**
- 2. Wprowadzenie możliwości powoływania obwodowych komisji wyborczych w zróżnicowanych składach, w zależności od wielkości obwodu głosowania.** Ponadto w obwodach odrębnych liczba członków komisji została zmniejszona z 6 do 5 osób.
- 3. Dokonaniu zmiany terminu zgłaszania kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyborach do Parlamentu Europejskiego.** Obecnie w wyborach tych zgłoszenia dokonuje się najpóźniej w 23 dniu przed dniem wyborów, a komisje powoływane są w 21 dniu przed dniem wyborów. Proponuje się zatem ujednolicić ten termin, ustalając analogicznie, jak w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz w wyborach wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), że upływa on najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów.
- 4. Umożliwienie dokonywania zgłoszeń do składów obwodowych komisji bezpośrednio przez wyborców, a nie jedynie przez komitety wyborcze.** Z doświadczenia ostatnich wyborów wynika, że komitety wyborcze uczestniczące w wyborach niekiedy nie zgłaszają wystarczającej liczby kandydatów. Projekt ustawy zakłada, że składy komisji mogłyby być wówczas uzupełniane, w trybie

losowania, spośród osób, które zgłosiły się samodzielnie do obwodowej komisji wyborczej.

- 5. Wskazanie, że osoby spokrewnione z kandydatami w wyborach, o których mowa w art. 184 § 1 pkt 2a Kodeksu wyborczego, mogą być członkami obwodowych komisji wyborczych właściwych dla innych okręgów wyborczych, niż okręg, w którym kandyduje osoba z nimi spokrewniona.** Projekt ustawy zakłada, że nieuzasadnione jest bowiem pozbawienie możliwości pełnienia funkcji członka obwodowej komisji wyborczej osoby spokrewnionej z kandydatem w innym obwodzie, niż właściwy dla okręgu wyborczego, w którym kandyduje osoba spokrewniona (w tym w innym mieście lub województwie).
- 6. Wskazanie, że kandydat na członka obwodowej komisji wyborczej musi mieć ukończone 18 lat na dzień zgłoszenia do komisji.** Kandydat przed jego zgłoszeniem podpisuje oświadczenie, że wyraża zgodę na powołanie go w skład wskazanej komisji, posiada prawo wybierania potwierdzone wpisem do właściwego rejestru wyborców i spełnia pozostałe wymogi określone w Kodeksie wyborczym. Jeżeli kandydat nie ma ukończonych 18 lat nie jest ujęty w rejestrze wyborców. Poza tym członkowie komisji wykonują szereg zadań przed dniem głosowania, dlatego też niedopuszczalne jest, żeby czynności te wykonywała osoba niepełnoletnia.
- 7. Wskazanie jaki organ jest właściwy do rozwiązania obwodowych komisji wyborczych po wykonaniu ich ustawowych zadań.** Proponuje się, aby w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyborach do Parlamentu Europejskiego obwodowe komisje wyborcze rozwiązywała Państwowa Komisja Wyborcza, natomiast w wyborach samorządowych komisarzy wyborczy.
- 8. Dokonanie zmiany przepisów dotyczących rygorów określonych w art. 191b § 1 i 2 Kodeksu wyborczego, tj. umożliwienie wykonywania funkcji urzędnika wyborczego:**
 - w gminie, na obszarze której ma miejsce zatrudnienia, z wyłączeniem zatrudnienia w urzędzie gminy, w którym pełni funkcje urzędnika wyborczego oraz w jednostkach organizacyjnych tej gminy.

— osobom ujętym w stałym rejestrze wyborców objętym zakresem działania tego urzędnika we wszystkich gminach (obecnie możliwe jest to jedynie w miastach na prawach powiatu).

9. Zmianę terminu rozpatrzenia wniosku o wpisanie do rejestru wyborców. W obecnym stanie prawnym decyzję o wpisaniu lub o odmowie wpisania do rejestru wyborców osoby wydaje wójt (burmistrz, prezydent miasta), w terminie 3 dni od dnia wniesienia wniosku (art. 20 § 1 Kodeksu Wyborczego). Należy przy tym zauważyć, że przed wydaniem decyzji organ wykonawczy gminy jest obowiązany sprawdzić, czy osoba wnosząc wniosek o wpisanie do rejestru wyborców spełnia warunki stałego zamieszkania na obszarze danej gminy. W związku ze zróżnicowaną specyfiką gmin przepisy nie określają, w jaki sposób należy dokonać tego sprawdzenia. Gminy zwracają uwagę, że nie jest możliwe wykonanie tych czynności w tak krótkim terminie. Projekt zakłada więc wydłużenie terminu na rozpatrzenie wniosku i wydanie rozstrzygnięcia w sprawie wpisania lub odmowy wpisania do rejestru wyborców do 5 dni.

10. Uregulowanie kwestii niewypłacania komisarzom wyborczym wynagrodzenia za okres niemożności pełnienia funkcji komisarza wyborczego.

11. Wprowadzenie możliwości obiegowego podejmowania uchwał Państwowej Komisji Wyborczej w sprawach niecierpiących zwłoki, gdy nie ma możliwości zwołania posiedzenia Komisji. Przy niektórych zadaniach Państwowej Komisji Wyborczej terminy są bardzo krótkie (np. 2—3 dni) i w związku z tym konieczność prawidłowego i terminowego ich wykonania uzasadnia podjęcie rozstrzygnięcia w trybie obiegowym, bez konieczności obecności członków Państwowej Komisji Wyborczej na posiedzeniu.

12. Zmianę art. 170 § 1 i art. 174 § 1 Kodeksu wyborczego. Zgodnie bowiem z powołanymi przepisami w skład okręgowej komisji wyborczej wchodzi od 5 do 11 sędziów, w tym z urzędu, jako jej przewodniczący, komisarz wyborczy, natomiast w skład rejonowej komisji wyborczej wchodzi 5 sędziów, w tym z urzędu, jako jej przewodniczący, komisarz wyborczy. W związku z tym, że w obowiązującym stanie prawnym komisarze wyborczy nie muszą, być sędziami, proponuje się zmianę przepisów w taki sposób, aby w skład:

a) okręgowej komisji wyborczej wchodziło od 4 do 10 sędziów i z urzędu, jako jej przewodniczący, komisarz wyborczy,

b) rejonowej komisji wyborczej wchodziło 4 sędziów i z urzędu, jako jej przewodniczący, komisarz wyborczy;

13. Jednoznaczne uregulowanie, że obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim może głosować na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania wydanym przez konsula. Należy bowiem zauważyć, że Kodeks wyborczy nie zawiera zakazu wydawania przez konsula zaświadczeń o prawie do głosowania obywatelom Unii Europejskiej niebędącym obywatelami polskimi w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Poza tym przepisy Kodeksu wyborczego, co do zasady nie różnicują uprawnień wyborczych dla obywateli polskich oraz obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi. Obywatele Unii Europejskiej, tak jak obywatele polscy, mają prawo m. in. głosować korespondencyjnie, głosować przez pełnomocnika, a także mogą zostać dopisani do spisu wyborców na swój wniosek.

14. Rozszerzeniu zakresu danych wskazywanych przez wyborców we wniosku o dopisanie ich do wybranego przez nich spisu wyborców. W chwili obecnej wymagane jest podanie wyłącznie danych, które wpisuje się do spisu wyborców (art. 28 § 5 w związku z art. 26 § 7 i 8 Kodeksu wyborczego). Wydaje się zasadne rozszerzenie tego zakresu o informację na temat adresu czasowego przebywania.

15. Uregulowanie w kodeksie, że o dopisaniu lub wpisaniu do spisu wyborców osób, w przypadku osób zamieszkujących stale za granicą zawiadamia się niezwłocznie konsula właściwego ze względu na miejsce stałego zamieszkania za granicą tych osób.

Ponadto proponuje się zmianę w zakresie przekazywania wyników głosowania z obwodów głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich okręgowej komisji wyborczej właściwej dla dzielnicy Śródmieście miasta stołecznego Warszawy.

W projekcie ustawy dokonano zmiany przepisów dotyczące procedury odwoławczej od odmowy rejestracji list kandydatów na posłów i kandydatów na senatorów. Zgodnie z art. 218 § 2 Kodeksu wyborczego, od odmownych postanowień okręgowych komisji wyborczych w tych sprawach osobie zgłaszającej listę bądź kandydata przysługuje odwołanie do Państwowej Komisji Wyborczej, postanowienie Państwowej Komisji

Wyborczej jest wiążące dla komisji okręgowej, od postanowienia nie przysługuje środek prawny.

W kategorii spraw, w których są podejmowane postanowienia okręgowych komisji wyborczych i rozstrzygnięcia Państwowej Komisji Wyborczej wydawane po rozpatrzeniu odwołań od tych postanowień, od których nie ma środków prawnych, jest m. in. brak biernego prawa wyborczego kandydata (art. 215 § 4). Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 18 lipca 2012 r. (sygn. akt K 14/12 – Dz. U. poz. 849) uznał, że część przepisu w art. 218 ust. 2, dotycząca braku środka odwoławczego w tym zakresie jest niezgodna z Konstytucją. Przepis ten utracił zatem moc, jednakże pozostał niezmieniony dotychczas w Kodeksie wyborczym. Problemem pozostaje także rozstrzyganie odwołań przez Państwową Komisję Wyborczą, w sprawach o których mowa w art. 216 Kodeksu wyborczego, dotyczących poparcia listy bądź kandydata wymaganą liczbą podpisów wyborców. Przepis art. 213 § 3 ogranicza dostęp do wykazów podpisów poparcia po ich sprawdzeniu przez okręgową komisję wyborczą — są one udostępniane jedynie na potrzeby podstępowania przed sądami i organami prokuratury. Państwowa Komisja Wyborcza badając odwołania kwestionujące prawidłowe sprawdzenie wykazu podpisów przez okręgową komisję nie ma zatem umocowania do wglądu do tego wykazu. Proponuje się w związku z powyższym zmianę art. 213 § 3 – zapewniając Państwowej Komisji Wyborczej możliwość dostępu do wykazów podpisów oraz realizację przytoczonego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego poprzez zmianę art. 218 Kodeksu wyborczego – tym samym przyznanie środka odwoławczego od postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej do Sądu Najwyższego w sprawach związanych z brakiem biernego prawa wyborczego kandydata.

Ponadto celowe jest wprowadzenie, dotyczące usunięcia kolizji pomiędzy art. 153 § 1, 166 § 5 i art. 170 § 1 Kodeksu wyborczego, tj. umożliwienia komisarzem wyborczym pełnienia funkcji przewodniczącego okręgowej komisji wyborczej i rejonowej komisji wyborczej.

Dodatkowo początek biegu terminu do wniesienia odwołania od uchwały w sprawie odmowy przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego lub odmowy rejestracji listy bądź kandydata proponuje się zmienić na od podania do publicznej wiadomości przez organ wyborczy postanowienia o odmowie przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego lub o odmowie rejestracji listy kandydatów albo kandydata, zamiast liczonego zgodnie z obowiązującymi przepisami, od dnia doręczenia postanowienia osobie zawiadamiającej lub osobie zgłaszającej.

Obecnie, doręczanie podmiotom wyborczym postanowień odmawiających rejestracji wiąże się często z różnymi trudnościami, spowodowanymi nieobecnością adresata, podaniem złego adresu, brakiem reakcji na telefon i na inne środki przypomnienia, a niekiedy nawet, nad czym należy ubolewać, wynika z celowego działania komitetu wyborczego. Wydłuża to czas załatwiania danej czynności wyborczej, zaburza bieg innych czynności, niekiedy utrudnia znacząco organom wyborczym wykonywanie ich zadań.

Warto zwrócić uwagę, że powyższe zmiany wychodzą naprzeciw oczekiwaniom Państwowej Komisji Wyborczej, która postulowała o szybkie wprowadzenie zmian w powyższym zakresie.

Proponuje się także drobną zmianę w art. 244 § 1, w którym dotychczas było odesłanie do ustawy o Sądzie Najwyższym z 23 listopada 2002 r. Ustawa utraciła moc prawną na podstawie ustawy o Sądzie Najwyższym z dnia 8 grudnia 2017 r. Proponuje się w związku z tym zmianę odesłania do obowiązującej ustawy i jej publikacji w Dzienniku Ustaw.

Jednocześnie proponuje się zmianę dotyczącą przepisów w zakresie powoływania obwodowych komisji wyborczych. Zgodnie z nią, w każdym obwodzie głosowania miałyby się powoływać:

- 1) obwodową komisję wyborczą – w wyborach do Sejmu i do Senatu, wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej, w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzanych w toku kadencji, a także w wyborach uzupełniających do Senatu;
- 2) obwodową komisję wyborczą ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie i obwodową komisję wyborczą ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie – w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzanych w związku zakończeniem kadencji rad.

Ponadto proponuje się dokonania ujednolicenia przepisów kodeksu wyborczego z przepisami ustawy o pracownikach samorządowych poprzez uregulowanie w kodeksie kwestii biernego prawa wyborczego w sposób podobny do przepisów dla pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie wyboru lub powołania. Zgodnie ze zmianą

prawa wybieralności w wyborach wójta nie będzie posiadała osoba skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe na każdą karę, a nie jak dotychczas tylko na karę pozbawienia wolności. Także w tym przypadku dostosowanie obu ustaw jest realizacją postulatów PKW.

Według projektu ustawa ma wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia z uwagi na ważny interes państwa, zaś zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie.

Skutki projektowanej ustawy

Projekt wywołuje pozytywne skutki społeczno-gospodarcze.

Projekt nie wywołuje dodatkowych kosztów finansowych dla budżetów jednostek samorządów terytorialnych. Wręcz przeciwnie zmiana przepisów w zakresie powoływania dwóch komisji obwodowych tylko w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzanych w związku zakończeniem kadencji rad przyczyni się do zaoszczędzenia w budżecie państwa kosztów przeznaczonych na przeprowadzenie wyborów.

Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.